

Megjelenik minden vasárnap és esztendőnkön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vasárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartások stb. intézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közöltenek.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyházas garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítottak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadottnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

Az ipariskolai oktatás.

Az utóbbi két évtized alatt nemzetünk életében sok olyan dolog történt, törvényhozás által mint a társadalom terén sok olyan üdvös mozgalom jött létre, melyek külön-külön is, de együtthatásukban kiváló befolyással bírnak a nemzet fejlődésére, előhaladására úgy szellemi és erkölcsi, mint anyagi tekintetben. Ilyen fontos alkotás az 1884. ipartörvény s ennek alapján az ipariskola. Igen, a társadalom egy nagy rétegének, az iparos-osztálynak boldogulhatásáért, kellő színvonalra emeléséért, vagy a mi eddig nem létezett: egy erős iparos-osztály megteremtéséért s végül képen az ipar és kereskedelem fejlesztéséért, versenyképességéért jött létre az 1884. évi ipartörvény, melynek rendelkezése folytán nyert életet az alsófokú

ipariskola. Sokan kicsinylik, még lenézéssel is tekintnek ez intézetre; mások, mint például az iparos-mesterek, kicsinyesen gondolkozva, nem mérlegelve a jövőt, ellenségüket, megrontójukat látják — tisztelet a csekély kivételnek — az ipariskolában.

Városunkban az ipariskolai tanulók létszáma 200 és 220 között váltakozik. Elég nagy szám arra, hogy a ki ez intézetnél tanít s főleg ha még vezetésével is van megbízva, kellő mennyiségű tapasztalatot szerezzen. Azok egy néhányáról szándékozom itt megemlékezni.

Eltagadhatatlan és elvitázhatatlan igazság, hogy az alsófokú ipariskola mai állapotában a hozzá kötött várakozásnak meg nem felel, meg nem felelhet, s a ráfordított fáradsággal nem áll arányban az elért siker, az év végén felmutatott eredmény. Panasz lehet tehát az ipariskola tanítótestületének. E panasz sokféle, s ezek közül a legkiemelkedőbb, hogy az ipariskolai tanulók igen nagy része vagy semmi, vagy nagyon csekély előkészítéssel lép az intézetbe.

Az általános ismeretek tanítására heti négy óra fordítható. Miképpen lehessen az előkészítő osztály tanítójának ezen kevés tanítási óra mellett megadni a szükséges alapot a tovább haladásra, főleg ha meggondoljuk, hogy a legtöbb az erélyes intézkedések dacára is későre iratkozik be s beiratkozás után is $\frac{1}{4}$ vagy $\frac{1}{2}$ órával megy iskolába a tanítás megkezdése után. De ez még hagyján! Ha a míg ott van, legalább feszült figyelemmel hallgatná a tanítást! de édes szunyadásnak engedi át magát, mert a test nyugalom után áhitozik. Nem lehetvén a szükséges alapot megadni, gyenge alapra nem is lehet erős épületet építeni. E panasz nem helyi érdekű; általános az; s megszüntetése csak törvényhozási intézkedések folytán volna eszközölhető. Én azon erős meggyőződésben vagyok,

hogy az ipariskola a hozzá kötött magasztos célnak csak akkor felelhet meg, ha a törvény világosan kimondja, hogy iparos-tanulónak csak az vehető fel, a ki a népiskolának legalább négy osztályát sikerrel végezte. És ennek mielőbb törvénybe iktatása azért volna kívánatos, hogy a mai iparosokat felváltó osztály érezze is az ipartörvény hasznát s ez által szünték meg részükről az ipariskola iránti ellenszenv.

Említém fennebb a tanítás eredményét nagyban kockáztató rendtelenséget. Nem kizárólag a beiratkozást értem, mert hisz városunkban az elsőfokú iparhatóság s annak elnöke igazán erélyesen jár el; hanem értem az iparos-mesterek azon eljárásából eredő rendtelenséget, hogy a mesterségen kívül szeretik más egyébre is alkalmazni a tanulókat, p. o. vásárookra viszik s ilyenkor a tanuló mindig mulaszt, s ha megidézi az iparhatóság, minden kigondolható okot felhoznak a büntetés alóli menekülésre, s ha egyszer kiszabadultak, hibájukat ismétlik. Hát a kaszálás, a törökbuza-szedés, a pityóka-ásás s más efféle munkáktól csak nem maradhat el az inas! A mulasztás tehát hol igazolva, hol igazolatlanul szaporodik, s az ilyen tanulóknál az ismeretek piczi díóhéjba zsugorodnak össze.

Nem számítva tehát azt, hogy az ipariskolai tanulók fegyelmezése mily felette nehéz; a tanítási óra alatt a teremben kifejlődött buz menyire próbára teszi az orr ideget; sőt mellőzve azt is, hogy az ipariskola tanítójának mennyi szekaturát kell kiállnia: a fennebb elősoroltak is elég okul szolgálnak a panaszra, hogy a legodaadóbb fáradság is aránylag mily kevés eredménnyel van jutalmazva.

De az iparos-mesterek is nap nap után panaszkodnak. Lássuk, mi a sérelmek s mennyiben jogosult az.

Panaszkodnak s átkozzák a törvényt azért, hogy a tanulóknak igen sok óráig kell a ház,

A „Székelyföld“ tárczája.

Egy kép a multból.

(Elbeszélés.)

Irta Barthalis János.

V.

(Folytatás.)

— Oh, tudom én azt. Egy Csillámosinak mindegy kell vigyázni. Hanem főbenjáróbb az, hogy miután te hívtál s én megjelentem, szeretnék tisztába jönni közös tervünket illetőleg, melyet leveledben is megemlítettél. Aztán meg haragszom is, hogy ilyen hosszú utra fárasztott engem Boglárdi fiskális, holott a mit mostan hallani fogok, azt Csálárdfi nótárius is elmondhatta volna nekem Bárdon, de hát az a semmiházi nem mutatkozott már jó ideje — méltatlankodott az ujonan jött.

— Persze, hogy nem tehetted, egy és ugyanazon időben az ember két helyen nem lehetvén.

— De miért nem lehetvén?

— Nem érkezvén.

— És hivatalos dolgai?

— Majd elvégzi, hogyha hazakerül.

— De kifülfenthetik állásából.

— Akkor éppen jót tennének vele, mert nem volna

kénytelen két bórben járni. Mostani helyzete pláne legmerészebb álmait is fölülmuta.

— De a hatóság! Hm, barátom, úgy látszik, hogy Jónás feledi sötét multját, mely Damokles-kardként függ feje fölött. Talán Boglárdi fiskálisban bizik? Csálárdi akkor, mert a törvény e részben nem érti a tréfát.

A szíves olvasó már kitalálhatta, hogy azon ember, ki Boglárdi néven lépett beszélyünk színpadára, nem volt más, mint épen Csálárdfi Jónás, a bárdi nótárius. De, hogy némileg tájékozassuk magunkat e soknevű ember multjáról, térjünk vissza történetünk első részére, hol kivallotta részeg korában, hogy ő jöltevőjét, Ordódit, megölte.

Daczára, hogy olyan ügyesen találta bele magát néhai főnöke szokásaiba és hogy szemfényvesztően tudta magát átalakítani, mégsem bízott a végeredményben s egy napon mindent, a mit Ordódi meggyilkolása után birtokába vett, eladott s azzal eltűnt a fővárosból. Senki sem tudta, hogy hová lett az ál-Ordódi.

De mi már tudjuk, hogy Pozsonyban telepedett meg. Mikor nagy kerülővel a székváros felé tartott, akkor hallotta meg a Ligetiek gazdagságát. Betolakodott hát a vendégszerető családdhoz s véghez vitte azt a rémes gyilkosságot, melyet már fennebb hallottunk említeni.

Csálárdfi multját már a főbb vonásokban ismerjük. Tudjuk, hogy még a gyilkosságtól sem rettent vissza, ha az anyagi hasznot vont maga után.

Csillámosi egy szóval sem volt jobb barátjánál. Mint földhözragadt embert ismerte az utóbbi időkben Csillámfalva közönsége, a ki pontatlansága miatt mérnöki állását is elvesztette. Csillámosi kezdő hivatalnok korában egy gazdag nőt vett el feleségül, kit azonban csak vagyonáért szeretett; de miután nejeének tekintélyes vagyonát az utolsó fillérig elpocsékolta, bár időközben egy leánygyermekkel ajándékozta meg őt a szerencsétlen nő, elűzte magától őket, ezáltal a legnagyobb nyomorba taszítva az ártatlan teremteseket, kiken — bár néha tehetne volna is — sohasem segített.

Egy szép napon arra ébredt fel Csillámosi, hogy Ridegh Ferenc, most Csálárdfi, kopogott be hozzá. Bizony alig ismert rá annyi idő óta, a mennyi utolsó találkozásuk után eltelt.

Volt tanulóháza, most mint bárdi nótárius, híven volt értesülve Csillámosinak szorult helyzetéről.

— Tudom, hogy szegény vagy, pajtás — kezdé a szót Csálárdfi. — Látszik szegényes butorzatodon is, mert ilyen garnitúrája még a kasznárnak is van. De hát ez nem baj. Lesz neked tényes palotád, csak akarnod kell. Gazdag, irigylet gazdag lehetsz, ha megértjük egymást.

tól távol az iskolában lenni s e miatt nagy a hátramaradásuk.

E panasz nem bir kellő alappal s jogosultsága csak látszólagos. Ugyanis a mester az inast legalább is félévvel több időre szerződ-teti, mint különben tenné. Az ipariskola, ha a sokféle akadály miatt a törvényben előírt képzettséget nem is adhatja a tanulóknak, de az eltagadhatatlan, hogy az ipariskolát végzett tanuló mégis más ismerettel, több routinnal és ügyességgel bir, mint egy olyan, a ki ipariskolát nem is látott. Az inasi idő fél éve tehát, midőn a tanuló értelmes, alkal-mazható, a mesterségében is jártassággal bir, kétségkívül bőven kárpótolja a mestert azon időért, mit a tanuló az ipariskolában tölt.

Az iparosok panaszának másik ága az, hogy az ipartörvény s annak születte, az ipariskola, ugy elkényeztetetté az inasokat, hogy azokkal birni nem lehet, még magukkal a gazdájuk kal is szembeszállnak, daczolnak, engedetlen-kednek s nyíltan szemébe mondják a meste-reknek, hogy őket egy újjal sem szabad bün-tetés nélkül érinteni.

Az ipariskolát e tekintetben vád nem ér-heti; ott a mesterek, előljárók és a nagyob-bak iránti tisztelet, engedelmesség tanítása, szoktatása napirenden van; erről bárki meg-győződhetik minden időben. Hogy az ipar-törvény kényeztetete volna el a tanulókat, azt is tagadom.

Az 1884. évi XVII. t.-cz (ipartörvény) 66. §-a azt mondja, hogy ha a tanoncz „az iparos házában élelemmel és lakással láttatik el, 18 éves koráig az ő házi fegyelme alatt áll“.

Igaz, hogy a törvény nem ad arra jogot, hogy az inast agyba-főbe lehessen verni, de az a „házi fegyelme“ kifejezés elég széleskörű arra nézve, hogy az iparos tanulókat megfékezni, engedelmességre s munkájára elvégzésére lehes-sen szorítani. A törvényt tehát nem kell el-itélni, sem rossznak mondani, csak érteni s helyesen alkalmazni kell tudni, s akkor a mesterek nem panaszkodnak, hogy minden jog ki van véve a kezükből.

Az ipariskola az új idők születte, s minden új intézmény, míg a nép vérébe átmegy, bi-zonyos ellenszenvvel találkozik; de eljő az idő, midőn maga az iparos osztály fog hálával emlékezni azon korra, mely megalkotta az ipartörvényt s utat-módot nyújtott az iparo-soknak a mivelődésre.

M. Székely János,
iparisk. igazgató.

Az 1892. évi állami költségvetés. A képviselőház okt. 7-ki ülésén Wekerle Sándor pénzügyminisz-ter beterjesztette az 1892-ik évi budgetet. A főbb tételek a következők: Rendes kiadások: 368 millió 100,561 frt. Atmeneti kiadások: 7 millió 275,728 frt. Befektetések: 13,317,528 frt. Rend-kivüli közös kiadás: 6,647,123 forint. Összes kiadás 395,340,941 frt, vagyis 26,371,618 forint-tal több, mint a múlt évben volt. Rendes bevé-tel: 381,528,981 forint. Atmeneti bevétel 5,824 ezer 185 frt. Összes bevétel 385,353,936 frt, vagyis 26,345,352 frttal több mint a múlt évben volt. Főössleg: 12,955 frt, vagyis 26,265 forint-tal kevesebb, mint a múlt évben volt. Az 1890-iki zárszámadás szerint végül a rendes kiadás volt 368,100,562 frt; bevétel 389,528,981 frt, vagyis 21,428,419 főössleg. Ülés elején tudatta az el-nök, hogy a delegáció november 9-ére hivatik egybe.

Országos kiállítás 1895-ben. Az ipartanács hétfői ülésén Baross miniszter bejelentette a miniszter-tanács abbéli határozatát, hogy a millenium meg-ünneplésére 1895-ben Budapesten országos nem-zeti kiállítást rendez. Az ipartanács egyhangulag tudomásul vette a minisztertanács határozatát. A kiállítás a külföldi produktumok kizárásával fel fogja ölelni Magyarország valamennyi közgazda-sági ágazatát.

A székely kivándorlás megaka-dályozása.

A székely kivándorlás megakadályozása ügyé-ben Baross Gábor miniszter rendelete alapján Mikó Bálint, Potsa József és id. Dániel Gábor főispánok tanácskozára gyűltek össze Dániel Gá-bor főispán olasztelki birtokán.

A tanácskozás eredménye egy közös felterjesz-tés volt a kereskedelmi miniszterhez, melyben a főispánok hangsúlyozva a kérdés megoldásának rendkívül nehéz voltát, mindenképp kijelentik, hogy rendes adminisztratív úton itt nem lehet sikert remélni, mert a közigazgatási hatóságok különben is túlterheltek hivatalos teendőikkel; csak ennek rovására történne minden közvetítés.

Ép ily céltalan volna helyi bizottságok ke-zébe letenni ezen nagyfontosságú ügyet, mert egyrészt a társadalmat e célra megadóztatni nem lehet, — a mennyiben úgy is tul van már terhelve mindennemű kulturális és humanisztikus adókkal — de másrészt nem várható a társadalmi akcióitól maradandó eredmény, mert ez oly nagy munka lenne, melyet senki sem vállalna tiszte-letből magára.

Arra kéri tehát a minisztert, hogy nevezzen ki a székely vármegyék részére egy külön ipar-felügyelőt, a ki a három vármegye valamelyiké-

nek székhelyén lakva, kezébe vegye ezen mozgal-mat és e mellett fejleszteni legyen hivatva a Székelyföld ipari és kereskedelmi viszonyait. Ez az egyedüli mód, melylyel a kívánt cél a főis-pánok elérhetőnek vélik.

Háromszékvármegye közig. bi-zottságának okt.-havi üléséből.

Potsa József főispán a gyűlést megnyitja. Hi-vatalos elfoglaltatás miatt három bizottsági tag távollétét jelenti.

A havi jelentések felolvastatnak.

Szentiványi Miklós alispán-helyettes jelen-tése olvastatott, mely szerint a közigazgatás me-nete szeptember hóban rendes volt.

A vármegyei tisztikar teljes létszámban volt.

Werkner Mátyás kézdi-orbai járási állatorvos állásáról lemondván, helyébe főispán ur ő méltó-sága által Balázs Károly neveztetett ki.

Iktatóra érkezett 1642 drb, elintéztetett 1443 drb. Egy éves utlevél kiadatott 139 drb, 15 napos utazási igazolvány kiadatott 426 drb.

A vármegyei pénztár megvizsgálatván, rend-ben találtatott.

Tüzeset a beérkezett jelentések szerint 9 volt melyek közül 5 gyújtogatás és 4 ismeretlen ok-ból keletkezettnek jelentetett.

Rehák Ödön m. kir. pénzügyigazgató jelen-tése szerint a pénzügyigazgatóság iktatójára a megelőző évi áthozatallal együtt érkezett 4829 drb, ebből elintéztetett 3172 drb.

A folyó évi egyenes adó kivétele tekintetében jelenti, hogy az összádó kivétel már be van fejezve.

Együttal a folyó évi szeptember havi befizetési eredményt kitüntető sommás kimutatást felter-jeszti, melyből kivehető, hogy folyó évi szeptem-ber havában 148489 frt 41 kr, míg a múlt év hason havában 150125 frt 92½ kr folyván be, a múlt év hason időszakában elért befizetési ered-ménnyel szemben az átlagos eredmény folyó év szeptember havában 1626 frt 51½ krral kedvez-zőtlenebb volt, mely azonban igazolva van, a mennyiben a mezőgazdasági szesziföldék legua-gyobb része múlt hóban még szünetelt.

Végül még tisztelettel jelenti, hogy a nagy-méltóságú m. kir. pénzügyminiszterium engedé-lyezése folytán a bodzai területen lévő kinostári ingatlanok egy része a folyó évi szeptember hó 22-én tartott nyilvános árverés alkalmával el-adattak, annak jóváhagyása végett a nagyméltó-ságú m. klr. pénzügyminiszteriumhoz jelentés té-tetett.

Séra Tamás árvászéki elnök jelentése szerint szeptember hó végén volt a gyámoltak és gond-nokoltak száma 10,316 személy.

— Meghiszem, hogy akarom — felelt lángba borult arcczal Csillámosi. — De hát mondd, kit kell kirabolni érte, vagy kit öljek meg egy palotáért?

— Senkit, Ferkó. Egyszerűen egy kötelezvényt adsz százezer tallérról, melyet akkor fizetsz meg, ha gazdag leszel. És én ígérem, hogy hat hét alatt földesurrá teszek.

Csillámosiban fölébredt a pénzvágy ördöge s így felelt:

— Százezer tallér? Ez igen sok, barátom, ten-gernyi pénz. Nem volna elég kevesebb, például ötvenezer? Mert hát így is busásan meg leszel fizetve szolgálataidért.

— Hjah, barátom, így nem egyezünk. Vagy megígéred, s akkor gazdag leszel, vagy nem egye-zel meg velem, s akkor maradsz koldusnak, éhező kutyának.

Csillámosi lelkében nehéz harc dult e szavak hallatára, de végre is jobbnak látta engedni s haj-landó volt az alkura. Azonban még nem adta meg magát.

— De hát ilyen magas árért mit adsz nekem?

— Kérd volt tanulóságtól. — Mert mielőtt meg-ígérném, tudnom is kell, hogy honnan fizetem ki azt a mesés összeget.

— Eh! kitelik az abból a harmadfél millióból, a mit készpénzben kapsz kezeid közé — felelte a notárius.

— Mit beszélsz, ember? Harmadfél millió? és nem tréfálsz velem? Hiszen én akkor mill...

— Igen, — válaszolt közönyös arcczal Csillámosi — millioner leszel.

— Itt a kezem. Hol a pergamen, a toll, a tén-ta, a szék, az asztal, az... az...?

— Akarod mondani, a kötvény — segíté ki bar-rátját a notárius. — Minden készen van, csak alá kell írnod. Tudtam, hogy megegyezünk, s még otthon kiállítottam az okmányt.

— Így ni, — hörgé Csillámosi, miután megtette aláírását a lapon — de most már beszélj, megsza-badítom, honnan kapom e dáriusi kincseket? Szólj, mert mindjárt megöl a kíváncsiság.

— Megmondom hát. Ismered Dobrói Adámot, a „görögök uradalmából“?

— Ismerem távolról.

— Mivel rokonok vagytok együtt, tőle fogsz örökölni. Ő rád fog gondolni végrendeletében. S biztosan mondhatom, hogy te leszel egyedüli örököse.

— No már ilyen nagyot a legtávolabbról sem merek remélni — szólt Csillámosi a csalódás érze-tével. — Hanem hát tudod-e, Tóni, azt a notár: Mégis hunczfut... Már pedig te anyai ágon né-met vagy s így egy kukkot sem hiszek neked.

— Már, barátom, bármennyire fog is a tanás-kodás, én gazdaggá teszek, s ez pedig tőled függ fele részben.

— Ne mondd.

— De igen, csakhogy az agg Dobróinál behi-zelegd magadat. Légy szerető, figyelmes rokona s a többi megjön magától.

— De mikor a Zarándiak a legközelebbi roko-nai? S bizonyosan őket teszi általános örököseivé.

— Baj is az, ha rokonai! De látom már, hogy buksifejű vagy. Figyelj hát reám s majd fölvilágo-sítlak csökönyösségedből. Látod ezt a két üveg-esét a markomban? Egyikben tinta van, a másik-ban egy átlátszó folyadék.

— No no, talán csak nem vakultam meg ilyen rövid idő alatt.

— Gondolom. Elmég az öreghez s ott maradsz nála. Eközben kipuhatod, hogy mikor teszi meg végintézkedését. Midőn ezen tervéről tudatsz en-gemet, mint az öreg ur ügyvivője, megjelenek a kastélyban, s mielőtt a végrendeletet megírnók, ebből a tintás üvegből, melyet át fogok neked adni, az öreg medve tintatartójába ürítet át a tar-talmat. Ennek a tintának az a sajátossága van, hogy a mely szót vékonyan ír le az ember vele, hát az eltűnik a papírról. Mivel én viszem az irtóki teen-dőket, a Zaránai nevet úgy írom le, hogy annak eltűnése után a te nevedet lehessen oda beszurni. Megjegyzem, hogy a végrendeletet az én kezeim közé fogja letenni Dobrói. Azután néhány nap mulva elhozod hozzám az öreg pecsétnyomját, s miután fölbontjuk a lepecsételt okmányt s az illető helyre beírom a Csillámosi nevet, újra leragasztjuk azt. A csalást nem veszik észre s te hallgatni fogsz vele. Most már értesz?

(Folyt. köv.)

A háromszékmegyei összesített gyámpénztárnak bevétele volt 12274 frt 08 kr, ebből kiadatott 6871 frt 76 kr, melyet a bevételből levonva 6492 frt 32 kr készpénz jött át október hóra; ha ezen pénzmaradványhoz hozzá adjuk a még takarékpénztárban lévő 6000 frt, a kiköleszésre váró pénzkészlet 11402 frt 32 krt tesz.

Soliom Miklós kir. ügyész jelentése szerint a kézdivásárhelyi, valamint a megye területén levő kir. járásbírósi fogházakban a múlt hó utolsó napján le volt tartóztatva 39 elítelt, 11 vizsgálati fogoly, összesen 50, ezek közül 42 férfi, 8 nő.

Időközben megfordult még az említett fogházakban 46 egyén.

Bünyádi jelentés beérkezett 50, ezek közt 1 gyilkosság és 1 gyújtogatás büntette miatt.

Törvényszéki bonczolás egy esetben volt.

Dr. Antal Mihály megyei főorvos jelentése szerint a közegészségi állapot, hasonlóan a mult-hoz, általában kielégítőnek mondható.

A hevenyragályos kórok közül a vérhas Bereczk város nagyközségben járványosan uralkodott, hol 33 beteg közül meggyógyult 9, meghalt 10 és ápolás alatt maradt 15. Ilyenmü kóros bántalmak közül szórványosan előfordult a hagymáz Bodzavámban 4, Lisznyóban 3, Nagy-Borosnyón 1, Kőröspatakon 1, Előpatakon 3 és Erősdön 2 esetben, ronszó toroklob Polyánban 1 esetben, a kanyaró Dálnokban 2 és Szotyor községben 1 esetben.

Az állategészségügyi viszonyok általában kielégítőek voltak, a mulhoz képest javultak.

Gyárfás Győző kir. mérnök jelenti, hogy a közlekedés az állami és vármegyei törvényhatósági közutakon akadálytalan volt.

Munkában van a háromszéki h. érdekü vasut Réty-Eresztevény, Nagy-Borosnyó és Barátos állomásaihoz vezető hozzájáró utak kiépítése. A még hátra levő s Kovászna, Imecsfalva és Kézdi-Vásárhely állomásokhoz és Páva-Zabola megálló helyhez vezető hozzájáró utak tervei és műszaki műveletei megszerkesztetvén: külön tárgyalásra kerülnek ebben az ülésben.

A brassó-háromszéki h. érdekü vasuton Sepsiszentgyörgytől Brassó vármegye határáig terjedő vonalszakaszon az utájárók és párhuzamos utak közigazgatásilag megvizsgáltattak s a hiányok helyreállítására a fővállalat felhívatott.

Örvendtes rendelkezést történt a brassó-sepsiszentgyörgyi vonalrésznek megnyitása iránt, a mennyiben kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ö. exczellenziája a múltanrendőri bejárást folyó évi október hó 10 ik napjának d. e. 9 órájára, a magyar kir. államvasutak brassói pályaudvarától kiindulón, Gyöngyösy János miniszteri tanácsos ur vezetése alatt elrendelni méltóztatott. Ezen bejárásnak kétséget kizáró sikeres végbe menetével a vonal a forgalomnak megnyílik s Háromszékmegye a közlekedés eme tökéletesebb és gyors eszköze által belevonatik a vasutak nagy hálózatának keretébe mint egyik legzsélsőbb csomópont az ország keleti határán.

A műszaki működés különböző irányából fölemli, hogy bodza-krásznai vámtelephez szükséges terület kisajátítás tárgyalását a kiküldött bizottság eredményesen keresztülvitte. A hivatal közreműködésével a kézdi-vásárhelyi honvédségi laktanya építési munkái befejezéshez közelednek s a sepsiszentgyörgyi „Mikó-főgymnázium” épülete és az „Első Székely Szöveggyár” építési munkái jelentékeny előhaladást tettek.

A folyó ügyek közül megemlítjük, hogy Szarazpatak községben gyakori tűzvészek folytán községrendőri szabályzat dolgoztatott ki; s hasonló intézkedések keresztülvittele határoztatott a többi tűzvész által látogatott községekben is.

A javaslatba hozott rögtönítelő bíróság kérelmezését a közigazgatási bizottság Soliom Miklós kir. ügyész felszólására elvetette.

Különlélek.

— Balint Gábor, a kitünő nyelvtudós, ki a mult évben jött haza Szentkatolnára, mint fájdalommal halljuk, ismét fel fogja venni a vándorbotot, hogy elhagyja hazáját. Távozása alkalmából Sepsiszentgyörgyön folyó hó 15-én felolvasást tart. Nagy munkájának a székelyek eredetére vonat-

kozó részét fogja a hirneves tudós felolvasni. Az előkészületek már folynak e rendkívül érdekes estélyre.

— A tűzek Szarazpatakon napirenden vannak. Csütörtökön este ismét tűzlárma riasztotta fel a község lakosságát. A község lakossága azonban, Gábor Péter főszolgabíró vezetése alatt, erélyesen hozzáállott az oltáshoz s a tűz tovább terjedését megakadályozta. A tűz Rápolthy Ferencz plebánost károsította.

— Adakozás az albisiak részére. Az albisi tűzkárosultak javára adományoztak: 1. Nagys. dr. Neumann Armin bereczki orsz. képvis. ur gyűjtőívén: dr. Neumann Armin orsz. képvis. ur 30 frt, dr. Arányi Miksa ur 10 frt, dr. Keleti Gyula ur 5 frt, Horn Mór ur 5 frt. 2. A sepsijárási főszolgabíró ur által Arkos és Szacsva községekben 17 frt 71 kr. 3. A léczfalvi csoport körjegyzője által: Maksa községbeni gyűjtemény 5 frt 88 kr. 4. Az alcsernátói csoport körjegyzője által: Alcsernátón községbeni gyűjtemény 15 frt 16 kr. 5. Sósmező község körjegyzője által: Sósmező községbeni gyűjtemény 2 frt 40 kr. 6. Az orbajjárási főszolgabíró ur által: Petőfalva, Szörse, Telek és Tamásfalva községekben 7 frt 25 kr, mely összegeket a segélyezendők javára átvettem, ezennel elismerem. Fogadják a nagylelkü adományozók e téren a szerencsétlen károsultak hálás köszönetét. Kézdi-Vásárhely, 1891. október 7. Gábor Péter főszolgabíró.

— A közbiztonság költségei. A belügyminisztérium költségvetése az országos csendőrség és a predeal internacionális vasuti állomás magyar őrsége számára 3.517.486 frtot kíván, 110.844 forinttal többet, mint a mult esztendőben. A megokolásból kitünik, hogy a csendőrséget általában szaporítani kellene, még pedig 814 fővel, de ez még a jövő évben sem válik lehetségessé, mert alkalmas emberek nem jelentkeznek. Egyelőre csak Csurgón (Somogy-m.) szerveznek új szakaszpáncsnokságot s ezenkívül néhány tisztit állást létesítenek. A fővárosi államrendőrség költségvetése 1.062.069 forint, 27.680 forinttal több, mint tavaly. Föl fogják emelni a bünygyi osztályt vezető rendőrtanácsos fizetését, a detektívfelügyelő és a vegytanár általányát, továbbá helyettest neveznek ki a detektívfelügyelő mellé s alkalmaznak öt első és öt másodosztályú detektívet, a kikkel együtt negyvenhat tagja lesz e testületnek.

— A zónadíjszabás eredményei. A kereskedelmi minisztériumban most állítatnak össze a zónaszemélyszállítási díjszabás két évről szóló eredményeit, a szerint, a mint azok zárszámadásilag kimutatva lettek. E két évben 21 millió személylyel több lett szállítva, a bevételnek többelte 5.600.000 frtra rug s ennek ellenében a többkiadás, a legszigorubb számítás szerint, nem éri el a másfél milliónyi összeget.

— Bölcse parancsolat. Szvetenay br. hadtestparancsnok Nagy-Szebenből parancsban utasította az egész 12-ik hadtest tisztikarát arra, hogy az ujonczokkal humanusan bánjanak, a lakossággal szemben pedig a tisztikar „lovagiasan viselkedjék”, mert — így végződik a parancs — „ebben a lovagias bánásmódban rejlik a katonai és polgári elem további barátságos érintkezésének záloga.”

— Az éhínség Oroszországban. Odesszából sür-gönyzik a Standardnak: Bakerből érkező jelentés szerint a vidéken ezer meg ezer paraszt éhen hal. Hasonló jelentések érkeznek más vidékekről.

— A württembergi király halála. I. Károly, württembergi király hosszu szenvedés után meghalt. Benne ismét eltűnik azon német fejedelmek egyike, a kik a német birodalom alapításának nagy történelmi korszakát átélték. Károly király maga nagyon kevéssel járult ugyan ez eseményekhez, de előkelő állásánál fogva mindenesetre volt rájuk befolyással. Epen olyan időben került a trónra, hol atyja helyét foglalta el, midőn az egész német nemzet forrongásban, lázas izgatottságban élt s készülődtek ama hatalmas viharok, melyek az 1866-iki háborúra vezettek. Az elhunyt király 1864. június 25-én lépett a trónra. 1866-ban Poroszország ellen foglalt állást, de azóta mind inkább közeledett hozzá és nevezetesen az 1870. porosz-francia háborúban a német birodalom egyesítése alatt hű szövetségese társa maradt Poroszországnak. Minthogy gyermekei nincsenek, Vilmos herczeg a prezmütiv trónörökös.

— A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 1891 október hó 17-én szombaton d. u. 2¹/₂ órakor saját helyiségében (tőtr 5 szám) tartja VIII-ik rendes közös ülését. Táragsorozat: 1. Előnkijelentések. 2. Jelentés az ügyforgalomról. 3. A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur leirata a Csikszereda város husvárgatási szabályrendeletéről adandó vélemény iránt (az iparos szakosztály véleményével). 4. Tunyogi András és társai baróthi timár iparosok kérvénye, hogy az ottani kereskedők tiltassanak el heti vásárok alkalmával nyílt piacon a bőr árulásától (az iparos és kereskedelmi szakosztályok véleményével). 5. Az aradi társkamara átirata, hogy a vásárnapi

munkaszünet csak déli 12 órakor vegye kezdetét. 6. A kamara 1892-ik évi költségvetésének megállapítása.

— A helyhez kötött (stabil) gőzgépek kezelőinek tanfolyama a budapesti állami ipariskolában (Budapest, VIII. ker. Népszínház-utca 8. sz.) f. évi október 15-ik napján nyílik meg s deczember hó végéig tart. Tanulókat felvétetnek a 18. évöket betöltött önálló lakatosok, kovácsok s a különböző gépgyárak főbb munkásai, a kik a gőzkazánfűtők, valamint a locomobil-, és cseplőgépkézelők tanfolyamát már elvégezték. A felvételhez erkölcsi bizonyítvány s a munkakönyv vagy munkabizonyítvány szükséges. Vidékiek levélben is jelentkezhetnek. A tandíj 5 frt. A beiratás október hó 8-án kezdődik.

— Köszönetnyilvánítás. Alattirt folyó 8-án este 9-órakor szándékos gyújtás következtében tetemes kárt szenvedvén, elmulaszthatlan kötelmemnek ismerem, hogy tekintetes Gábor Péter főszolgabíró urnak, t. Lázár Gábor polyáui tűzoltói főparancsnok és Bandi Imre kirtősnak, ugy szintén a helybeli t. előjáróságnak s mindazon ide való jólelkü községi lakosoknak, kik a tűz tovább terjedésének megakadályozása és elfojtásában szorgalmasan közreműködtek, hálás köszönetet mondjak. Isten jutalmazza fáradságukat, s hasonló esettől mentse meg. Szarazpatakon 1891. okt. 9. Rápolthy Ferencz szarazpataki r. k. lelkész.

— „Kossuth Lajos kéme” cím alatt Székely Aladár, mint e mű kiadója, egy új regény első 4 füzetét küldte meg nekünk. Csak futólag olvasva is át e lapokat, így találjuk, hogy a regény még várakozásunknál is érdekesebb, lebilincselőbb. Rendkívül érdekesek és megbecsülhetetlen értékek benne a nagy számban előforduló oly részek, melyek még maig a nyilvánosság elé nem került történelmi adatokat világítanak meg, mely adatok Kossuth Lajos női kémének naplójából vétetvén, szakavatott, páratlanul ügyes feldolgozást nyertek Szatmári Jenő, az ismert tollú író által. Oly titkok tárulnak fel előttünk, regényes előadás fényében, melyek csakis oly beavatott egyéntől származhattak, ki azokat a dicső napok tüzeiben és az események árjában gyűjtötte. A regény nem muló becsü olvasmány, — marandó emléke lesz ez minden magyar embernek, ki mindazt, a mi Kossuth Lajosra vonatkozik, ugyis szent evangélium gyanánt fogadja. Az egyes füzetek ára csak 10 krajczár és minden könyvkereskedőnél, valamint könyvügynöknél kaphatók. Figyelemztetjük olvasóinkat arra is, hogy csak a jelen, Szatmári Jenő által irt regényt vegyék és olvassák, mert a „Kossuth Lajos kéme” című, Székely Aladár által kiadott regény a nagy száműzött kéme által vezetett napló alapján készült, — ilyen napló pedig csak egy volt az egész világban.

— „Jó egészség naptára.” Életrevaló eszméje volt az országos közegészségügyi egyesületnek, mely derekasan küzd a közegészségügy érdekében, hogy egy igazán zamatos magyar nyelven irt népies kalendáriumot adott ki az 1892 ik évre „Jó egészség naptára a magyar nép számára” cím alatt. Már maga a gyönyörűen festett boríték — Cserépy Jóné festőnő műve — figyelemre méltó és magasan kiválik minden ilyenművek közül. A szép füzet kalendáriummal kezdődik és aztán következnek kitünő rajzokkal fűszerezett jókedvű és komoly elbeszélések, versek és cikkek, számra nézve nem kevesebb 27-nél. Nem úgy, mint holmi ponyva-kalendáriumokban, elavult cikkek, hanem mind eredeti és eleven, előkelő íróink és orvosaink tollából. Ezután jönnek adomák és végül a »Hasznos tudnivalók» rovatában a legkülönbözőbb bajokra vonatkozó jó tanácsok, pl. hogyan kell banni a mérgezett, fuladozó, égett, sebzett, veszett kutya marta emberekkel, beteg gyerekekkel, hogyan kell jól kutat ásni, és még sok mindenféle hasznos tudnivaló az élet és egészség apró és nagy bajaiában, s az egészséget egy utmutató fejezi be szegény betegek számára, kik ismeretlenek Budapesten, ha valamely klinikát vagy kórházat akarnak fölkeresni. Mellegen ajánljuk e naptár terjesztését különösen lelkészeknek jegyzőknök és tanítóknak. Hazafias cselekedet ez, mert jó magyarsággal és mulattatóan tanítja a népet életének és egészségének megóvására és nem csak hogy annál olcsóbban kapják, minél többet vesznek, hanem 50 példánytól felfelé jutalmul az »Egység» című elevenen szerkesztett folyóiratot is küldi az egyesület. De még gyógyszerészeinknek és kereskedőinknek is ajánljuk, kik vevőiknek újévre holmi lim-lomot szoktak emléke adni; e célra inkább rendelkeznek meg ilyen naptárakat.

— Budapesti Hírlap. Olvasóink figyelmét felhívjuk a „Budapesti Hírlap” hirdetésére, mely lapunk mai számában közöltetik. Előfizetési és hirdetési összegek egyszerűen a következő cím alatt küldendők: Budapesti Hírlap Kalap-utca 16. Budapest.

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Hirdetések.

Van szerencsém tudatni, hogy lakásomat a Hankóné-féle, Bándy István fűszerkereskedése feletti első emeleti lakásba tettem át.

Dr. Szentpéteri Bálint,
kézdkerületi orvos.

Szám 4548/1891.
tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közölni teszi, hogy Csiki József ügyvéd végrehajthatónak kézdivásárhelyi Páldeák Pál hagyatékára végrehajtást szenvedő elleni 47 frt tökekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő Kézdi-Vásárhely város határán fekvő, a

kézdivásárhely-kantai 904. sz. tjkvben 1886/2. hr. sz. alatti 300 frt, 1892. hr. sz. alatti 7 frt, 3399. hr. sz. alatti 96 frt, 3505. hr. sz. alatti 57 frt; a 906. sz. telekgyezkönyvben foglalt 1891. hr. sz. alatti 8 frt; az 1155. számú tjkvben foglalt 2355. hr. sz. alatti 2 ft és a 2354. hr. sz. alatti 2 ft becsértékű ingatlanokra az árverést a fennebbezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi november hó 23-ik napján délelőtti 9 órakor ezen kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átseglyáltatni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Kézdi-Vásárhelyt, 1891. évi augusztus hó 25-ik napján.

Gaál István,
kirendelt egyes bíró.

KÉPES CSALÁDI LAPOK.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap.

Szerkeszti: Dr. Tolnai Lajos. Főmunkatárs: Dr. Váradi Antal.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Dr. Murányi Armin.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

a „HÖLGYEK LAPJA“ című divat-melléklettel s a regénymelléklettel együtt:
Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok“ című hetilap új negyedbe lép. A magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezőjét, a magyar művelt családoknak e szellemi kincsét még a következő írók és írók támogatják: Jókai Mór, Lauka Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Dalmady Győző, Mikszáth Kálmán, Komócsy József, Temérdek (Jeszenszky Danó), dr. Prém József, dr. Sziklay János, Inczédy László, Palágyi Lajos, Erdőy Dániel, Dengi János, Tölgyesi Mihály, Vértessy Gyula, Méry Károly, dr. Murányi Ernő, Petri Mór, dr. Roditzky Jenő, Csorba Palotay Ákos stb.; Benitzky-Bajza Lenke, Büttner Lina, Nagyvárady Mira, Kuliffay-Benitzky Irma, Harmath Lujza, Hevessiné-Sikor Margit, Karlovsky Ida, Mericzay-Karossa Irma, Erzsike stb. stb.

A „Képes Családi Lapok“ az összes szépirodalmi képes hetilapok között a legélénkebb, legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden válfaját felöleli; képei a jelen eseményeit s a leghíresebb festők műveit mutatják be.

„Hölgyek Lapja“ című, havonként kétszer megjelenő divatmelléklete a legújabb divatképeket hozza s e mellett a magyar háziasszonynak valóságos szellemi titkára, a mennyiben a nevelés, az egészség, a gazdaság, a kertészet, a háztartás s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna, s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná!

Regénymelléklete külön beköthető négy kötet érdekes regénnyel ajándékozza meg évenként az előfizetőit.

A „Képes Családi Lapok“nak még a zöld borítéka is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, kép-, szám-, kocka- és ponttalányokkal és szőrejtvényekkel, melyeknek megfejtői értékes jutalmakat kapnak.

A „Képes Családi Lapok“ gazdag tartalma és számos melléklete dacára mégis a legolcsóbb szépirodalmi képes hetilap; éppen azért bizton számíthatunk minden honfiai és honleány, minden magyar család támogatására és pártfogására.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik ez iránt — legezelszerűbben levelezőlapon — hozzá fordulnak.

A ki az egész évre szóló hat frtnyi előfizetési összeget 40 kr csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak 4 regényt, és a ki 3 frt előfizetési összeget és 30 kr csomagolási és postaszállítási díjat együtt egyszerre beküld, annak két eredeti regényt küld ajánlva jutalmul.

A ki 3 új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül egy díszes emlékkönyvet küld a kiadóhivatal.

Megrendelhető postautalványon minden postahivatalnál és minden könyvkereskedésben. Előfizetéseket (a hónap bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala Budapest, Nagykorona-utca 20. szám.

Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk.

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.

BUDAPESTI HIRLAP

4—6

Mindenki, a ki

alkalmazást keres vagy alkalmazást adhat,
a „BUDAPESTI HIRLAP“

apró-hirdetése

által nélkülözheti a közvetítőket.

Régi dolog, hogy a közvetítés sok pénzbe kerül, és a viszonyokat egyáltalában tekintve, gyakran fordul elő, hogy a költséges közvetítés dacára sem az alkalmazást kereső nem jut könnyen helyhez, sem az alkalmazást adó nem kap könnyen megbízható embereket. Oka ennek főleg az, hogy a munkaadó és munkakereső, a vevő és eladó nem érintkezik közvetlenül. A közvetlen érintkezésre pedig manap alig van hatható-sabb eszköz, mint egy elterjedt lapban való hirdetés, a „Budapesti Hírlap“ apró-hirdetési rovata pedig naponta legkevesebb 90 ezer ember által olvastatik. (A lap naponta 30.000 példányban jelenik meg: legkevesebb három olvasót lehet számítani egy-egy lapra.) Kereskedő, a ki könyvvezetőt, irodatisztet, gyakornokot keres, vagy viszont azok, a kik hasonló alkalmazást keresnek; a gazda, a ki kasznárt, ispánt vagy gazdasági gyakornokot keres és viszont a kik ajánlkoznak: a háziasszony, a ki szakácsnét, szobaleányt, dajkát, oselédleányt keres, és hasonlóan szolgálók, a kik helyet keresnek; birtok-eladás, üzleteladás, birtokbérlet, ház eladás, házvétel, nevelő, nevelőnői, házvezetőnői, gazdasszonyi és egyéb pályázat, lakás-kiadás és lakás-bérbevételi hirdetések, szóval az életszükséglet minden fázisaiban könnyen és olcsó pénzen a

Budapesti Hírlap apró-hirdetése

által célt lehet elérni.

Családi jelentésekre,

különösen

eljegyzési hírekre, hymenhírekre, esküvőre való meghívásokra, születési jelentésekre, névnapi gratulációkra, gyászjelentésekre

és minden efféle

KÖZLEMÉNYEKRE

a Budapesti Hírlap apróhirdetési rovata kiválóan alkalmas.

A hirdetési díjak igen olcsók. Mindannyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik, egy-egy szó két krajczárba kerül, vastagabb betűvel négy krajczár. Címmel ellátott hirdetéseknek még egy-egy hirdetés után 30 kr kinstári bélyegilleték külön jár. Ha a cím nincsen kitéve, hanem a hirdetés úgy szól, hogy „Cím a kiadóhivatalban meg tudható“ akkor bélyegdíjat nem kell fizetni. A kiadóhivatal ilyen esetben minden díj nélkül megmondja a kérdezősködőknek az illető címet, sőt vidékre díjtalanul levelez is, ha a kérdezősködő a postabélyeget beküldi. Helyben a hirdetések a kiadóhivatalban vétnének föl készpénzen, vidékről a pénzt legalkalmasabban postautalványon lehet küldeni. A Budapesti Hírlap előfizetési ára negyedévre 3 frt 50 kr, egy hónapra 1 frt 20 kr. A cím egyszerre „Budapesti Hírlap Kalap-utca 16.“